

RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA PROJEKTU ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W SPRAWIE WZORU FORMULARZA WNIOSKU O UDZIELENIE OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ

1. Informacje ogólne

Zgodnie z § 36 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979) projekty założeń projektów ustaw, projekty ustaw lub projekty rozporządzeń przedstawia się do konsultacji publicznych, w tym konsultacji z organizacjami społecznymi lub innymi zainteresowanymi podmiotami albo instytucjami w celu przedstawienia ich stanowiska. Niniejszy dokument stanowi wypełnienie obowiązku, o którym mowa w § 51 ust. 1 Regulaminu, zgodnie z którym organ wnioskujący sporządza raport z konsultacji obejmujący omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966) projektowane rozporządzenie zostało udostępnione na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz na stronie Rządowego Centrum Legislacji. Dodatkowo projekt został skierowany do podmiotów, które w ocenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych mogły być nim zainteresowane.

2. Przebieg konsultacji

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany:

- 1) Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka;
- 2) Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji (IOM);
- 3) Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR);
- 4) Sekcji Praw Człowieka Uniwersyteckiej Poradni Prawnej UJ;
- 5) Stowarzyszeniu Amnesty International;
- 6) Polskiej Akcji Humanitarnej;
- 7) Instytutowi na Rzecz Państwa Prawa;
- 8) Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej;
- 9) Stowarzyszeniu Uchodźców w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć;
- 11) Stowarzyszeniu „Emigrant”;
- 12) Stowarzyszeniu Promocji Wielokulturowości - Interkulturalni PL;

- 13) Caritas Polska;
- 14) Fundacji Panoptykon;
- 15) Fundacji Ocalenie;
- 16) Fundacji Rozwoju Oprócz Granic;
- 17) Fundacja Multiocalenie;
- 18) Fundacja Polskie Forum Migracyjne;
- 19) Komisji Dialogu Społecznego ds. Cudzoziemców działającej przy Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy.

W celu wykonania wynikającego z przepisów obowiązującego prawa obowiązku zasięgnięcia opinii projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania następującym podmiotom:

- 1) Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych – art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182);
- 2) Radzie do Spraw Uchodźców – art. 89p ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004).

Ponadto projekt został przekazany do konsultacji publicznym Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Rzecznikowi Praw Dziecka.

Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia Porozumienie Zielonogórskie przedstawiła pozytywne stanowisko do przedmiotowego projektu rozporządzenia.

Uwagi i spostrzeżenia przedstawili:

- 1) Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
- 2) Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
- 3) Rada do Spraw Uchodźców;
- 4) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.

3. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Uwagi zgłoszone w toku konsultacji dotyczyły wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej określonego w załączniku do projektu rozporządzenia.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

- 1) W części I lit. B pkt 4 wniosku wymagane jest podanie adresu zamieszkania kuratora lub przedstawiciela organizacji pozarządowej lub międzynarodowej, który złożył wniosek w imieniu małoletniego bez opieki, co w opinii GODO jest zbędne, gdyż nie wykazano niezbędności przetwarzania takich danych na potrzeby realizacji celu, jakim jest udzielanie ochrony międzynarodowej.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona, pkt 4 odnoszący się do adresu zamieszkania kuratora lub przedstawiciela organizacji pozarządowej lub międzynarodowej został usunięty z części I lit. B wniosku.

- 2) W części II lit. B pkt 1 wniosku wymaga się wskazania faktu przebywania na terytorium RP w okresie ostatnich 5 lat, zaś w art. 26 ust. 3 pkt 7 projektu ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie uregulowano okresu czasu, za który informacja ma być podana.

Stanowisko projektodawcy:

Część II lit. B wniosku dotyczy wjazdu i pobytu na terytorium RP. Zgodnie z art. 26 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, formularz wniosku ma zawierać informacje dotyczące wjazdu i pobytu na terytorium RP, w tym informacje o miejscu zamieszkania i adresie do korespondencji na terytorium RP oraz o wydanych wobec wnioskodawcy decyzjach zobowiązujących do powrotu do kraju pochodzenia z terytorium RP lub innego państwa członkowskiego. Nie wprowadzono w przepisie żadnych ograniczeń czasowych w odniesieniu do żądanych informacji, tym bardziej zatem, w opinii projektodawcy, nie ma przeszkód do żądania podania ww. informacji za okres krótszy, tj. 5 lat.

- 3) Brak jest podstawy prawnej do żądania w części IV pkt 5 wniosku wskazania przynależności politycznej, związkowej, społecznej itp. wnioskodawcy albo członków jego rodziny. W art. 26 ust. 3 pkt 1, 4 i 5 projektu ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyraźnie określono zakres wymaganych danych, wśród których nie ma przynależności do organizacji, o których mowa powyżej, dlatego informacje te powinny być usunięte z wniosku.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona, usunięto pkt 5 i 6 w części IV wniosku.

- 4) GIODO zwróciło się o wyjaśnienie charakteru Ankiety dla Wnioskodawcy zamieszczonej na końcu wniosku i wskazanie, czy jej wypełnienie jest obowiązkowe, czy fakultatywne oraz jakie konsekwencje mogą się wiązać z podawaniem informacji wskazanych w ankiecie, zwłaszcza z pkt 11 i 12, w których wymaga się podania informacji o krewnych przebywających już na terytorium UE.

Stanowisko projektodawcy:

Ankieta została usunięta z wniosku.

Rada do Spraw Uchodźców

- 1) RdSU wyraziła obawę, czy w obliczu prawdopodobnego wzrostu liczby wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, wypełnienie dużej liczby rozbudowanych formularzy wniosków nie będzie problemem dla organów przyjmujących wnioski, w szczególności w sytuacji, gdy czynności realizowane wobec cudzoziemca muszą być podejmowane bezpośrednio po zadeklarowaniu woli ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Zaproponowano rozważenie możliwości rezygnacji z niektórych punktów formularza wniosku.

Stanowisko projektodawcy:

Sugestia RdSU została wzięta pod uwagę. Niektóre pytania zostały usunięte, także wskutek uwzględnienia uwag zgłoszonych przez inne podmioty.

- 2) RdSU zaproponowała dodanie w początkowej części wniosku pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, gdyż zdaniem RdSU jego brak wyłączy odpowiedzialność karną także w sytuacjach ewidentnych, np. złożenia wniosku z posłużeniem się fikcyjnymi danymi osobowymi.

Stanowisko projektodawcy:

Propozycja nie została uwzględniona. Z orzecznictwa wynika, że warunkiem odpowiedzialności za złożenie fałszywego oświadczenia jest, by przepis ustawy, na podstawie której oświadczenie jest składane, przewidywał możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 28 lutego 2014 r., I SA/Kr 2224/13 oraz z dnia 10 czerwca 2015 r., I SA/Kr 614/15). Penalizacja określonych zdarzeń prawnych może nastąpić wyłącznie wprost przepisami rangi ustawowej.

- 3) W opinii RdSU niejasna jest relacja pojęć używanych w pkt 13 i 14 części I A – „dane osobowe wnioskodawcy”. Pojęcia narodowości i pochodzenia etnicznego są trudne do rozgraniczenia. Jest to tym bardziej widoczne, że w części I C w lit. m-n łącznie traktuje się narodowość i jeszcze kolejne pojęcie „przynależność do grupy etnicznej”, a odrębnie pyta się o rasę lub pochodzenie etniczne. Zdaniem RdSU klarownym byłoby posłużenie się wyłącznie określeniami „narodowość” i „rasa”.

Stanowisko projektodawcy:

Wniosek został ujednoczony pod względem terminologicznym. Obecnie po wprowadzonych zmianach w części I w sekcji A, określającej dane wymagane od wnioskodawcy, pkt 13 i 14 dotyczą „narodowości” i „rasy lub pochodzenia etnicznego”, tak jak w części I w sekcji C, odnoszącej się do danych wymaganych od osób, w imieniu których wnioskodawca występuje, pkt 1 lit. m oraz n.

Odnosząc się do propozycji RdSU w sprawie posłużenia się we wniosku wyłącznie określeniami „narodowość” i „rasa”, należy wyjaśnić, że nie jest to możliwe, gdyż zgodnie z art. 26 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, w formularzu wniosku muszą być zamieszczone miejsca na wskazanie „narodowości” i „rasy lub pochodzenia etnicznego”.

- 4) RdSU proponuje wprowadzić ograniczenie do treści pytań zawartych w części I B pkt 4 i w części I B pkt 5, gdyż są one adekwatne tylko względem cudzoziemca, który składa wniosek przebywając już na terytorium RP, a nieadekwatne względem cudzoziemca, który składa wniosek wjeżdżając na to terytorium.

Stanowisko projektodawcy:

W części II wniosku (a tej części dotyczyła chyba uwaga RdSU, a nie części I – jak wskazano w piśmie) sekcja B, w której zamieszcza się dane wnioskodawcy i osób, w imieniu których wnioskodawca występuje, dotyczące wjazdu i pobytu na terytorium RP przed złożeniem wniosku, została zmieniona w taki sposób, aby wymagane informacje mógł przedstawić zarówno cudzoziemiec, który składa wniosek przebywając na terytorium RP, jak i cudzoziemiec, który składa wniosek wjeżdżając na to terytorium.

- 5) W przypadku nieuwzględnienia uwagi zawartej w pkt 1 RdSU proponuje uzupełnić część I B „Dane dotyczące wjazdu i pobytu ...” o informację dotyczącą wcześniej wydanych wobec wnioskodawcy decyzji o odmowie wjazdu na terytorium RP z uwagi na fakt, że procedura uchodźcza jest inicjowana po kilku, a nawet kilkunastu nieudanych próbach przekroczenia granicy.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona, gdyż brak jest upoważnienia ustawowego do żądania przedstawienia we wniosku informacji dotyczącej wcześniej wydanych wobec wnioskodawcy decyzji o odmowie wjazdu na terytorium RP.

- 6) Zdaniem RdSU w części V pkt 3 „Inne okoliczności” może stworzyć problem interpretacyjny, gdyż rozgraniczenie członków rodziny i krewnych będzie niejasne dla wnioskodawców.

Stanowisko projektodawcy:

W pouczeniu do wniosku w pkt 7 i 8 zostały wyjaśnione pojęcia „członek rodziny” i „krewny” poprzez odniesienie do stosownych przepisów rozporządzenia 604/2013.

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

- 1) Uwagi dotyczące części II wzoru formularza wniosku

- w pkt B 5, w którym należy wskazać podstawę pobytu cudzoziemca na terytorium RP, błędnie wskazano wśród rodzajów zezwoleń pobytowych nieistniejące „zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony”. W ocenie SIP powinny być tu wymienione: 1) wiza (ewentualnie z rozróżnieniem na wizę Schengen i wizę krajową), 2) zezwolenie na pobyt czasowy, 3) zgoda na pobyt ze względów humanitarnych, 4) zgoda na pobyt tolerowany, 5) „inna podstawa prawna” (w tym zakresie chociażby: odcisk stempla, potwierdzający złożenie w terminie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy czy też przebywanie w Polsce w ramach ruchu bezwizowego).

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona. Uzupełniono wskazane rodzaje zezwoleń pobytowych o zgodę na pobyt ze względów humanitarnych oraz o zgodę na pobyt tolerowany.

- w pkt B 6, dotyczącym miejsca pobytu cudzoziemca na terytorium RP, projektodawca określił typowe miejsca pobytu wnioskodawcy wymieniając ich nazwy. Jednakże w opinii SIP mając na uwadze, że co do zasady wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej będą składać przede wszystkim cudzoziemcy dopiero przybywający do Polski, to w toku wstępnej procedury uchodźczej nie będzie możliwe określenie miejsca ich pobytu. Niecelowe jest „imienne” wskazywanie w formularzu wniosku dwóch ośrodków recepcyjnych prowadzonych przez Urząd do Spraw Cudzoziemców (Podkowa Leśna – Dębak oraz Biała Podlaska). Zdaniem SIP lepszym rozwiązaniem byłoby pozostawienie przy określeniu „ośrodek dla cudzoziemców” wykropkowanego miejsca, w które funkcjonariusz Straży Granicznej przyjmujący wniosek wpisałby odpowiednią nazwę miejscowości.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona. Obecnie w części II wniosku w sekcji B w pkt 2 lit. d dotyczy aktualnego deklarowanego miejsca pobytu na terytorium RP. Ponadto przy określeniu „ośrodek recepcyjny” pozostawiono wykropkowane miejsce na wskazanie nazwy miejscowości, w której znajduje się ośrodek.

2) Uwagi dotyczące części IV wzoru formularza wniosku

- w opinii SIP nieuzasadnione jest odstąpienie przez projektodawcę od wskazania w pkt 1, że cudzoziemiec opisując powody ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej może użyć dowolnej ilości dodatkowych arkuszy. Cudzoziemiec już przy składaniu wniosku powinien mieć możliwość opisanie przyczyn, które zmusiły go do opuszczenia kraju pochodzenia i poszukiwania ochrony międzynarodowej. W rozstrzygnięciach zarówno Szefa UdSC, jak i Rady do Spraw Uchodźców niejednokrotnie było wyrażane stanowisko, że właśnie spontaniczne wyjaśnienia składane przez wnioskodawcę w toku wstępnej procedury uchodźczej powinny być uznane za najbardziej wiarygodne.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona. Cudzoziemiec będzie mógł wykorzystać dowolną ilość dodatkowych arkuszy do opisanie powodów ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej.

- zdaniem SIP pytania zawarte w pkt 3 i 4, dotyczące odpowiednio możliwości uzyskania przez wnioskodawcę ochrony krajowej przed prześladowaniem oraz możliwości skorzystania z tzw. migracji wewnętrznej (zamieszkania w „bezpiecznej” części kraju pochodzenia), powinny zostać postawione wnioskodawcy nie w trakcie czynności wstępnych procedury uchodźczej, lecz w toku tzw. przesłuchania statusowego. Ponadto w opinii SIP zakres przedmiotowy ww. pytań wykracza poza upoważnienie ustawowe. Nieuzasadnione jest swego rodzaju przenoszenie ciężaru gromadzenia materiału dowodowego w postępowaniu w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej z Szefa UdSC i Rady do Spraw Uchodźców na organ Straży Granicznej przyjmujący wniosek. Za rezygnacją z przedmiotowych pytań przemawia zdaniem SIP także fakt, że w sytuacji znacznego zwiększenia liczby osób wnioskujących o udzielenie ochrony międzynarodowej, wstępna procedura uchodźcza byłaby wydłużona i przez to wydłużyłby się czas oczekiwania cudzoziemców w strefach tranzytowych oraz w obrębie przejść granicznych. Ponadto należy mieć na uwadze, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej cudzoziemiec będzie mógł złożyć obecnie w każdej placówce lub oddziale Straży Granicznej, a więc także w jednostkach Straży Granicznej, które dotąd nie miały żadnego doświadczenia w prowadzeniu wstępnych procedur uchodźczych. Powyższe okoliczności oraz brak pierwowzoru tych pytań w art. 26 ust. 3 oraz art. 8 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przemawiają za rezygnacją z ww. pytań.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nieuwzględniona. Zdaniem projektodawcy zakres przedmiotowy pytań zawartych w pkt 3 i 4 nie wykracza poza upoważnienie ustawowe. Pytania te zostały zamieszczone w części IV wniosku, dotyczącej powodów ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Brak możliwości uzyskania pomocy ze strony władz kraju pochodzenia, czy też brak możliwości skorzystania przez wnioskodawcę z tzw. migracji wewnętrznej, w istotny sposób wpływa na określenie powodów ubiegania się przez cudzoziemca o udzielenie ochrony międzynarodowej, a zatem ww. pytania mieszczą się w zakresie upoważnienia ustawowego.

3) Uwagi dotyczące części „Adnotacje urzędowe”

Na str. 21 formularza wniosku zostały wskazane kategorie osób, które mogą wymagać szczególnego traktowania w zakresie prowadzenia postępowania lub w zakresie pomocy socjalnej. SIP krytycznie ocenia brak wśród ww. osób pozycji „wymaga szczególnego traktowania w zakresie postępowania lub w zakresie pomocy socjalnej z innych przyczyn”,

zwłaszcza że art. 68 ust. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określa otwarty katalog osób, które mogą wymagać szczególnego traktowania.

Stanowisko projektodawcy:

Odnosząc się do uwagi SIP należy wskazać, że organ przyjmujący wniosek ma za zadanie jedynie dokonać wstępnej identyfikacji osób o szczególnych potrzebach, zaś ostateczną decyzję w tej kwestii podejmuje Szef UdSC. Nieuwzględnienie w dotychczasowym katalogu ze str. 21 kategorii „inna osoba wymagająca szczególnego traktowania” nie przesądza o tym, że takie osoby nie będą mogły zostać do niej zakwalifikowane przez Szefa UdSC.

Ponadto w nowej wersji formularza ta część wniosku została zmieniona. W adnotacjach urzędowych pozostawiono jedynie niezbędne zdaniem projektodawcy pytania, m.in. o to, czy wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, mogą kwalifikować się jako ofiara handlu ludźmi lub osoba poddana torturom. Pytania dotyczące stanu zdrowia zostały zamieszczone w części IV wniosku. Przyjęto, że nie ma potrzeby wprowadzania pytań w tej części wniosku o inne osoby, które mogą wymagać szczególnego traktowania (wskazane w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw).

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Uwagi ogólne

Formularz wniosku, a zwłaszcza pytania zawarte w części IV, zostały poszerzone w porównaniu do zamieszczonych w obecnie obowiązującym wniosku. Pojawiły się pytania, które dotychczas były zadawane na przesłuchaniu statusowym. Przeniesienie ciężaru uzyskania wyczerpujących odpowiedzi na pytania dotyczące istoty wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na Straż Graniczną zdaniem HFPCZ nie wydaje się uzasadnione, gdyż:

- stan psychofizyczny cudzoziemca w dniu składania wniosku często nie pozwala na wyczerpujące i pełne przedstawienie koniecznych informacji,
- wnioski są przyjmowane przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, a część cudzoziemców może obawiać się przedstawienia umundurowanym funkcjonariuszom swoich historii w pełni z uwagi na złe doświadczenia z kraju pochodzenia,
- w przypadku wielu osób chętnych do złożenia wniosku jednego dnia funkcjonariusze nie będą w stanie w sposób szczegółowy spisać powodów, dla których cudzoziemiec ubiega się o ochronę w Polsce,
- miejsce przeznaczone we wniosku na określenie zasadniczych z punktu widzenia rozpatrzenia wniosku okoliczności jest niewystarczające (zrezygnowano z możliwości dołączenia do wniosku dodatkowych stron).

W opinii HFPCZ szczegółowe informacje związane z merytoryczną oceną wniosku powinny być udzielane przez wnioskodawcę na przesłuchaniu statusowym, a nie we wniosku. HFPCZ zarzuca, że część pytań została zamieszczona we wniosku z przekroczeniem delegacji ustawowej (nie wskazano jednak w tej części opinii HFPCZ, o które pytania chodzi).

Zgodnie z opinią HFPCZ pytania we wniosku powinny być tak sformułowane, by były zrozumiałe i służyły uzyskaniu precyzyjnych informacji, które okażą się przydatne Szefowi UdSC na dalszym etapie postępowania.

Stanowisko projektodawcy:

Odnosząc się do zarzutu HFPCZ dotyczącego przeniesienia ciężaru uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące istoty wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na Straż Graniczną, należy podkreślić, że zwrócenie się z ww. pytaniami przez funkcjonariusza Straży Granicznej nie wyklucza możliwości późniejszego ich zadania w trakcie wywiadu statusowego.

Uwagi szczegółowe

- 1) na str. 2 wniosku, gdzie zamieszczono oświadczenie wnioskodawcy, że składa wniosek także w imieniu małżonka, nie sprecyzowano, że może to być tylko małżonek, który zawarł związek małżeński uznawany przez prawo polskie oraz który jest zależny od wnioskodawcy ze względów ekonomicznych, zdrowotnych lub ze względu na wiek. Niedoprecyzowanie tej kwestii w treści wniosku, zdaniem HFPCZ, może prowadzić do nieprawidłowego objęcia wnioskiem członków rodziny wnioskodawcy (np. gdy są oni małżeństwem jedynie wyznaniowym lub gdy małżonek nie jest zależny od wnioskodawcy), podczas gdy zgodnie z prawem powinni oni samodzielnie ubiegać się o ochronę.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe zasady składania wniosków wspólnych określa ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której przepisy powinny być stosowane bezpośrednio. Nie ma konieczności powtarzania regulacji ustawowych w treści formularza wniosku.

- 2) uwagi do części II wniosku

- na str. 9 w lit. A pkt 9 nie sprecyzowano, jakiego okresu ma dotyczyć pytanie o wizy lub zezwolenia na pobyt wydane wnioskodawcy lub osobom objętym wnioskiem.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nieuwzględniona, gdyż art. 26 ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, nie wprowadza w tym zakresie żadnych ograniczeń o charakterze czasowym.

- na str. 10 w lit. B pkt 5 błędnie wskazano na zezwolenie na zamieszkanie na pobyt czasowy, podczas gdy obecnie ten tytuł pobytowy to zezwolenie na pobyt czasowy.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga uwzględniona.

- na str. 10 w lit. B pkt 6 nie jest jasne, co należy wpisać jako miejsce pobytu na terytorium RP, jeśli funkcjonariusze Straży Granicznej zatrzymali cudzoziemca lub zamierzają wnioskować o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców po przyjęciu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Nie można w takiej sytuacji wpisać, że będzie to strzeżony ośrodek lub areszt, gdyż decyzja w tym zakresie należy do sądu. Wątpliwości HFPCZ budzi także wskazanie we wniosku wyboru między ośrodkiem recepcyjnym a innym miejscem zamieszkania. Nie jest jasne, co należy zaznaczyć we wniosku, jeśli cudzoziemiec deklaruje, że nie planuje mieszkać na stałe w ośrodku dla

cudzoziemców. W takiej sytuacji też musi zgłosić się do ośrodka recepcyjnego. Zdaniem HFPCZ należy zrezygnować z wymieniania we wniosku szczegółowych miejsc pobytu na rzecz jednej rubryki obejmującej „zamierzone miejsce pobytu w Polsce”.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona. Zmianie uległ tytuł tej części wniosku. Obecnie jest to część II sekcja B pkt 2 lit. d, w której należy podać „aktualne lub deklarowane miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Wymienione w tej literze miejsca pobytu nie wyczerpują możliwych miejsc pobytu na terytorium RP, dlatego przewidziano możliwość zgłoszenia przez cudzoziemca „innego miejsca pobytu”, w tym wskazanie adresu prywatnego, pod którym zamierza przebywać, w przypadku gdy nie zdecyduje się na pobyt w ośrodku dla cudzoziemców.

3) uwagi do części III wniosku

W opinii HFPCZ należy tu dodać pytanie dotyczące zdrowia psychicznego oraz koniecznego i przebytego leczenia cudzoziemca w tym zakresie.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona. Ta część wniosku dotyczy informacji o stanie zdrowia, przez które należy rozumieć zarówno zdrowie fizyczne, jak i psychiczne. W stosowanym dotychczas formularzu wniosku również było wymagane wskazanie informacji o stanie zdrowia i w praktyce cudzoziemcy nie mieli trudności z właściwym zrozumieniem tego pojęcia oraz przedstawieniem niezbędnych informacji.

4) uwagi do części IV wniosku

- pkt 3 i 4 na str. 13 i 14 wniosku powinny zostać skreślone, gdyż nie dotyczą powodów ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej, a zostały umieszczone w tej części wniosku. Ponadto ich umieszczenie stanowi przekroczenie delegacji ustawowej.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona. Zdaniem projektodawcy zakres przedmiotowy pytań zawartych w pkt 3 i 4 nie wykracza poza upoważnienie ustawowe. Pytania te zostały zamieszczone w części IV wniosku, dotyczącej powodów ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Brak możliwości uzyskania pomocy ze strony władz kraju pochodzenia, czy też brak możliwości skorzystania przez wnioskodawcę z tzw. migracji wewnętrznej, w istotny sposób wpływa na określenie powodów ubiegania się przez cudzoziemca o udzielenie ochrony międzynarodowej, a zatem ww. pytania mieszczą się w zakresie upoważnienia ustawowego.

- treść pytań zawartych w pkt 8 i 9 na str. 15 i 16 wniosku powinna zostać uzupełniona o informacje dotyczące doświadczonej przemocy seksualnej, a także ze względu na płeć, orientację seksualną i tożsamość płciową. Pozwoliłoby to w opinii HFPCZ na wczesną identyfikację osób, które mogą wymagać szczególnego traktowania, a będących osobami, które doświadczyły przemocy seksualnej, a także ze względu na płeć, orientację seksualną i tożsamość płciową.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga została uwzględniona.

- po pkt 9 należy dodać kolejny punkt zawierający pytanie o doświadczenie innej formy przemocy – otwarte pytanie ma na celu skuteczną identyfikację osób poddanych wszelkim

formom przemocy, istnieje bowiem nie wskazana w formularzu wniosku przemoc ekonomiczna.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona. Brak jest upoważnienia do wprowadzenia dodatkowego pytania o przemoc innego rodzaju niż w pytaniach, które obecnie są zamieszczone w części III wniosku w pkt 4 i 5. W art. 26 w ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, zostały szczegółowo wymienione informacje, które ma zawierać formularz wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Art. 68 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy odnosi się do „ofiar przemocy psychicznej, fizycznej, w tym seksualnej, a także ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową”.

5) uwagi do części V wniosku

- w pkt 2 i 3 nie jest jasne, co rozumie się przez członka rodziny wnioskodawcy. Z treści wniosku można jedynie wywnioskować, że jest to pojęcie szersze niż „osoba objęta wnioskiem”, tj. małżonek lub małoletnie dzieci.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga uwzględniona. W pkt 2 i 3 wprowadzono odesłanie do pouczenia, gdzie w pkt 7 określono, co oznacza użyte w tych pytaniach pojęcie „członek rodziny”.

- na str. 18 wniosku powinno zostać przewidziane miejsce na wskazanie języka, w jakim odbywało się tłumaczenie podczas składania wniosku, a także na informację, w jakim języku funkcjonariusz Straży Granicznej porozumiewał się z cudzoziemcem (w przypadku braku tłumacza) w trakcie wypełniania wniosku.

Stanowisko projektodawcy:

Uwaga nie została uwzględniona. Brak jest upoważnienia ustawowego do uzupełnienia wniosku o proponowane przez HFPCZ informacje.

- w proponowanym formularzu wniosku nie przewidziano, jak w obowiązującym dotychczas formularzu miejsca na załączniki do wniosku oraz brak jest pytania o dowody, jakie cudzoziemiec posiada na poparcie swoich oświadczeń.

Stanowisko projektodawcy:

Brak miejsca na załączniki i dowody nie przesądza o braku możliwości ich składania. We wniosku w pouczeniu wskazano w pkt 12, że do wniosku jako dowód można dołączyć wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem.

6) uwagi do adnotacji urzędowych

- na str. 19 nie jest jasne, jak należy rozumieć przyjmowanie wniosku ze względu na inne okoliczności.

Stanowisko projektodawcy:

Ta część w adnotacjach urzędowych uległa zmianie. Obecnie jest zadawane pytanie tylko o to, czy wniosek został przyjęty po przekazaniu w trybie określonym w rozporządzeniu nr 604/2013 lub czy po przekazaniu w trybie readmisji.

- na str. 21 pytanie „czy wnioskodawca lub którakolwiek z osób objętych wnioskiem może kwalifikować się do jednej z poniższych grup?” budzi poważne wątpliwości pod względem

faktycznej możliwości dokonania oceny przez funkcjonariuszy Straży Granicznej na etapie składania wniosku, czy dany wnioskodawca jest ofiarą handlu ludźmi, osobą z zaburzeniami psychicznymi, osobą poddaną torturom lub ofiarą przemocy. Funkcjonariusze Straży Granicznej nie mają odpowiednich kompetencji, by dokonywać takiej oceny.

Stanowisko projektodawcy:

Organ przyjmujący wniosek ma za zadanie jedynie dokonać wstępnej identyfikacji osób o szczególnych potrzebach, ostateczną decyzję w kwestii uznania cudzoziemca za osobę wymagającą szczególnego traktowania podejmuje Szef UdSC.

- w adnotacjach urzędowych w spisie osób, które mogą wymagać szczególnego traktowania należy wyróżnić grupę „małoletnich bez opieki” ze względu na ustawowy zakaz umieszczania takich osób w strzeżonym ośrodku oraz przewidzieć miejsce na wskazanie „innej osoby wymagającej szczególnego traktowania”, gdyż katalog zawarty w art. 68 ust. 1 ustawy o ochronie jest katalogiem otwartym.

Stanowisko projektodawcy:

Brak w spisie osób wymagających szczególnego traktowania grupy „małoletni bez opieki” oraz grupy „inna osoba wymagająca szczególnego traktowania” nie przesądza o tym, że takie osoby nie będą mogły zostać do niej zakwalifikowane przez Szefa UdSC.

Ponadto w nowej wersji formularza ta część wniosku została zmieniona. W adnotacjach urzędowych pozostawiono jedynie niezbędne zdaniem projektodawcy pytania, m.in. o to, czy wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, mogą kwalifikować się jako ofiara handlu ludźmi lub osoba poddana torturom. Pytania dotyczące stanu zdrowia zostały zamieszczone w części IV wniosku. Przyjęto, że nie ma potrzeby wprowadzania pytań w tej części wniosku o inne osoby, które mogą wymagać szczególnego traktowania (wskazane w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw).

Szczegółowe uwagi zgłoszone w ramach konsultacji publicznych i opiniowania wraz ze stanowiskiem projektodawcy zostały przedstawione w tabeli zamieszczonej w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na stronie <http://bip.msw.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/2014/23325.msw.html>.

4. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia go właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

5. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku

Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.